

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут журналістики

Кафедра видавничої справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна з каталогу вибіркових дисциплін

Інклюзивний медіапростір: європейський досвід

для студентів

Освітнього рівня **першого (бакалаврського)**

Київ-2020

Розробники:

Хомінський Сергій Йосипович, доцент кафедри видавничої справи

Викладачі:

Хомінський Сергій Йосипович, доцент кафедри видавничої справи

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри видавничої справи

Протокол від 29 серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри Мон Л. Г. Масімова

Робочу програму погоджено із гарантом освітньо-професійної програми з видавничої справи та редагування

_____ 2020 року

Гарант освітньо-професійної програми Шпак В. І. Шпак

Робочу програму перевірено

_____ 2020 р.

Заступник директора Інституту журналістики

з науково-методичної та навчальної роботи Росінська О. А. Росінська

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	-
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	-
Курс	2	-
Семестр	3-4	-
Кількість змістових модулів з розподілом	4	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	56	-
Форма семестрового контролю	Залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Інклюзивний медіапростір: європейський досвід» є опанування студентами необхідних теоретичних основ, методики і практичних навичок щодо підготовки медіапродуктів, адаптованих до потреб окремих груп аудиторії.

Завдання дисципліни передбачають:

Розвиток дослідницько-прогностичних компетентностей:

- здатність виконувати ринково-дослідну та прогнозно-аналітичну діяльність;
- уміння проводити якісні та кількісні дослідження в сфері інформаційних потреб окремих груп аудиторії;
- можливість передбачити тенденції та перспективи розвитку інклюзивного медіапростору;

Проектно-творча компетентність:

- здатність генерувати нові ідеї у професійній сфері;
- здатність до розроблення та менеджменту проектів різних типів;
- здатність до створення концепцій оригінальних медіапродуктів.

Управлінська компетентність:

- уміння аналізувати оптимальність контент-стратегії;
- ефективність відносин в команді та зовнішніх взаємодій замовник - контент-менеджер;
- спроможність визначати обсяг роботи, виконаної працівниками та підрядчиками.

3.Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

- орієнтуватись в масиві інклюзивного медіапростору, розуміти його специфіку,
- застосовувати знання курсу у своїй професійній діяльності;
- вміти покроково підготувати відповідний журналістський матеріал;
- продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до розв'язання проблеми чи виконання завдання;
- демонструвати спроможність ефективно працювати в команді, координувати виконання завдання із завданнями колег;
- знати і розуміти основні вимоги до матеріалів, розрахованих на певну аудиторію;
- демонструвати здатність ефективно просувати створений продукт;
- здатність аналізувати сильні та слабкі сторони інклюзивних медіапродуктів;
- вміти передбачати реакцію аудиторії на підготовлений продукт, вміти вести комунікації.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторна	Модульні	
Змістовий модуль 1. Поняття інклюзії. Інклюзивний медіапростір. Особливості інформаційних потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.							
Тема 1. Інклюзивний медіапростір. Загальна характеристика.	6	2					4
Тема 2. Люди з обмеженими фізичними можливостями та специфіка задоволення їхніх інформаційних потреб.	10	2	2				6
Тема 3. Медіапродукт для людей з вадами зору.	4		2				2
Тема 4. Специфіка підготовки матеріалів ЗМІ, розрахованих, зокрема, на людей з вадами слуху.	4		2				2
Модульний контроль	2					2	
Разом	26	4	6			2	14
Змістовий модуль 2. Специфіка медіапотреб різних категорій громадян, які перебували (перебувають) в надскладних життєвих обставинах.							
Тема 5. Роль ЗМІ в адаптації до мирного життя воїнів АТО/ООС.	6	2	2				2
Тема 6. Особливості підготовки медіапродукту для людей, які відбули покарання в місцях позбавлення волі.	6	2	2				2
Тема 7. Можливості ЗМІ в наданні допомоги людям, які втратили дах над головою (безхатьки).	6		2				4
Тема 8. Специфіка роботи журналіста з категоріями громадян, які перебували (перебувають) в надскладних життєвих обставинах.	8		4				4
Тема 9. Різновиди контенту в інклюзивному медіапросторі.	6	2	2				2
Модульний контроль	2					2	
Разом	34	6	12			2	14
Змістовий модуль 3. Інклюзивний медіапростір з погляду інформаційних потреб різних вікових категорій.							
Тема 10. Дитяча аудиторія та її особливості.	10	2	2				6
Тема 11. Специфіка підготовки медіапродукту для підлітків.	6	2	2				2
Тема 12. Проблеми молоді через призму ЗМІ.	8		2				6
Тема 13. Інформаційні потреби людей передпенсійного віку.	2		2				
Тема 14. Особливості створення медіапродукту для людей літнього віку.	4	2	2				

Тема 15. Концепт інфопродукту, адаптованого під одну з вікових категорій.	2		2				
Модульний контроль	2					2	
<i>Разом</i>	34	6	12			2	14
Змістовий модуль 4. Європейський досвід формування інклюзивного медіапростору.							
Тема 16. Досвід Польщі щодо підготовки та поширення медіапродуктів, адаптованих під потреби різних категорій аудиторії.	6	2					4
Тема 17. Досвід Німеччини в царині формування інклюзивного медіапростору.	10	2	2				6
Тема 18. Досвід Великої Британії щодо задоволення інформаційних потреб різних категорій суспільства.	8		4				4
Модульний контроль	2						
<i>Разом</i>	26	4	6				14
<i>Усього</i>	120	20	36			8	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття інклюзії. Інклюзивний медіапростір. Особливості інформаційних потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.

Тема 1. Інклюзивний медіапростір. Загальна характеристика.

Поняття інклюзії в сучасному світі. Інклюзивна освіта. Характеристика інклюзивного медіапростору та його особливості.

Тема 2. Люди з обмеженими фізичними можливостями та специфіка задоволення їхніх інформаційних потреб.

Потреба людини в одержанні інформації. Роль ЗМІ. Розуміння потреб людей з обмеженими фізичними можливостями на різних етапах розвитку журналістики.

Тема 3. Медіапродукт для людей з вадами зору.

Доступність різних видів ЗМІ для людей з вадами зору. Шрифт Брайля. Можливості адаптації медіапродуктів різних видів ЗМІ під потреби слабоворих людей.

Тема 4. Специфіка підготовки матеріалів ЗМІ, розрахованих, зокрема, на людей з вадами слуху.

Доступність різних видів ЗМІ для людей з вадами слуху. Мова жестів. Сурдопереклад. Можливості адаптації медіапродуктів різних видів ЗМІ під потреби людей з вадами слуху.

Змістовий модуль 2. Специфіка медіапотреб різних категорій громадян, які перебували (перебувають) в надскладних життєвих обставинах.

Тема 5. Роль ЗМІ в адаптації до мирного життя воїнів АТО/ООС.

Війна як протиприродний стан людини. Розтягнутість в часі психологічного повернення з війни. Адаптація до мирного життя. Можливості ЗМІ в цьому процесі.

Тема 6. Особливості підготовки медіапродукту для людей, які відбули покарання в місцях позбавлення волі.

Позбавлення волі як вид покарання за кримінальні злочини. Специфіка перебування людини в місцях позбавлення волі. Зміни особистості. Адаптація до життя на свободі. Роль ЗМІ в наданні допомоги таким людям.

Тема 7. Можливості ЗМІ в наданні допомоги людям, які втратили дах над головою (безхатьки).

Причини, з яких люди опиняються без даху над головою. Доступ безхатків до інформації. Життєво важлива інформація. Канали поширення такої інформації.

Тема 8. Специфіка роботи журналіста з категоріями громадян, які перебували (перебувають) в надскладних життєвих обставинах.

Психологічна та фізична підготовка журналіста. Базові навички розпізнавання специфічних поведінкових ознак. Ризики для журналіста й можливості їх мінімізації.

Тема 9. Різновиди контенту в інклюзивному медіапросторі.

Проблематика ЗМІ. Жанрова палітра. Специфіка методів збору інформації. Шляхи та способи адаптації журналістських матеріалів в інклюзивному медіапросторі.

Змістовий модуль 3. Інклюзивний медіапростір з погляду інформаційних потреб різних вікових категорій.

Тема 10. Дитяча аудиторія та її особливості.

Помилкова «простота» роботи з дитячою аудиторією. Законодавчі обмеження в роботі з дітьми. Можливості адаптації медіапродукту під потреби та інтереси дитячої аудиторії.

Тема 11. Специфіка підготовки медіапродукту для підлітків.

Психологічні складнощі підліткового віку. Проблеми підлітків. Тематична палітра в роботі ЗМІ з підлітковою аудиторією. Можливості зробити журналістський матеріал цікавішим для підлітків.

Тема 12. Проблеми молоді через призму ЗМІ.

Дискусія щодо визначення вікового діапазону. Проблеми, які хвилюють молодь. Пріоритетні канали комунікації в роботі з відповідною аудиторією. Можливості ЗМІ у розв'язанні молодіжних проблем.

Тема 13. Інформаційні потреби людей передпенсійного віку.

Проблеми людей передпенсійного віку. Переваги різних видів ЗМІ під час роботи з такою аудиторією. Специфіка задоволення інформаційних потреб людей передпенсійного віку.

Тема 14. Особливості створення медіапродукту для людей літнього віку.

«Осінь» людського життя, період мудрості та відпочинку. Проблеми людей літнього віку (зокрема, в Україні). Пріоритетні канали комунікації в роботі з відповідною аудиторією. Можливості ЗМІ у забезпеченні повнокровного життя людей літнього віку.

Тема 15. Концепт інфопродукту, адаптованого під одну з вікових категорій.

Аналітична оцінка сучасного українського медіапростору. Бажання та можливості ЗМІ створювати якісний інклюзивний продукт. Методичні рекомендації щодо вдосконалення процесу.

Змістовий модуль 4. Європейський досвід формування інклюзивного медіапростору.

Тема 16. Досвід Польщі щодо підготовки та поширення медіапродуктів, адаптованих під потреби різних категорій аудиторії.

Порівняльний аналіз українського та польського досвіду в царині формування і функціонування інклюзивного медіапростору. Аналіз різниці у здобутках попри подібні стартові умови 30-річної давнини.

Тема 17. Досвід Німеччини в царині формування інклюзивного медіапростору.

«Локомотив» Європейського Союзу й країна з давніми традиціями журналізму. Інклюзивний медіапростір через призму континентальної моделі журналістики. Здобутки й перспективи подальшого розвитку.

Тема 18. Досвід Великої Британії щодо задоволення інформаційних потреб різних категорій суспільства.

Традиції формування та розвитку інклюзивного медіапростору в країні-родоначальниці острівної моделі журналістики. Аналіз досягнень і окреслення перспектив.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій									
Відвідування практичних занять									
Робота на практичному занятті	10	3	30	6	60	6	60	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)									
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ									
<i>Разом</i>	300		60		90		90		60
Максимальна кількість балів									
Розрахунок коефіцієнта	Розрахунок: $300:100=3$ Студент набрав: 220 балів Оцінка: $220:3 = 73$ бали D (зараховано)								

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється самостійно кожним студентом в електронному вигляді, роботи прикріплюються до електронного курсу, або здаються в роздрукованому вигляді.

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем в робочій програмі. *Форми* модульного контролю – захист творчих проектів.

Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 4, виконання кожної роботи є обов'язковим.

Модульна контрольна робота № 1

Завдання: Сформулювати редакцію ЗМІ (творчий колектив медіапроекту), орієнтованого на аудиторію, яка потребує специфічних підходів до задоволення своїх інформаційних потреб. Сформулювати та обґрунтувати ідею медіапродукту.

Модульна контрольна робота № 2

Завдання: Поетапно виробити медіапродукт, орієнтований на аудиторію, яка потребує специфічних підходів до задоволення своїх інформаційних потреб.

Модульна контрольна робота № 3

Завдання: Визначити спільне й відмінне між українським та польським досвідом в царині формування і функціонування інклюзивного медіапростору.

Модульна контрольна робота № 4

Завдання: Порівняти досвід Німеччини та Великої Британії щодо формування і функціонування інклюзивного медіапростору.

Критерії оцінювання:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;
- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 4) уміння наводити приклади, ілюструвати теоретичні положення практичними прикладами;
- 5) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань;
- 6) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмовій роботі, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
- 7) повнота відповіді на питання, якість і самостійність виконання завдання; творчий підхід й ініціативність у виконанні завдання.

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань. Правильне виконання всіх завдань оцінюється максимально у 25 балів.

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I (14 год.)

Тема 2. Люди з обмеженими фізичними можливостями та специфіка задоволення їхніх інформаційних потреб.

Промоніторити кілька ЗМІ різних видів на предмет наявності медіапродукту, адаптованого під потреби людей з обмеженими фізичними можливостями.

Змістовий модуль II (14 год.)

Тема 7. Можливості ЗМІ в наданні допомоги людям, які втратили дах над головою (безхатьки).

Знайти та проаналізувати матеріали ЗМІ, адаптовані під потреби безхатків.

Змістовий модуль III (14 год.)

Тема 11. Специфіка підготовки медіапродукту для підлітків.

Написати проблемний репортаж, орієнтований на підліткову аудиторію.

Змістовий модуль IV (14 год.)

Тема. Європейський досвід формування інклюзивного медіапростору (на прикладі...).

Проаналізувати специфіку розвитку інклюзивного медіапростору в одній із європейських країн (Іспанія, Франція, Італія, Норвегія тощо).

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Формулювання цілі	1 бал
2.	Опис концепції	1 бал
3.	Обґрунтування результатів	1 бал
4.	Презентація	1 бал
5.	Реалізація	1 бал
<i>Разом</i>		5 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Семестровий контроль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Річний контроль знань студентів проводиться у формі іспиту і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

Заліковою роботою студентів є організація в групах мікро-події.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Владимиров В. М. Вступ до спеціальності „Журналістика” : навч. посіб. / В. М. Владимиров. — К. : МАУП, 2007. — 166 с.
2. Владимиров В. М. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посіб. / В. М. Владимиров. — 2-ге вид., доповн. — К. : КиМУ, 2006. — 105 с.
3. Житарюк М. Міжнародна квазіпроблематика ЗМІ України як наслідок нефункціональності української міжнародної журналістики / Мар'ян Житарюк // Наукові записки Інституту журналістики. — К., 2008. — Т. 33. — С. 69–77.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Львів : ПАІС, 2004. — 268 с.
5. Іванов В. Ф. Короткий огляд ситуації в українському медіа-полі [Електронний ресурс] / В.Ф.Іванов // Академія української преси : [сайт]. — Режим доступу : <http://www.aup.com.ua/upload/1134038407strid.pdf>.
6. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації : навч. посіб. / В. Ф. Іванов. — Черкаси : Видавництво ЧДУ імені Богдана Хмельницького, 2003. — 196 с.
7. Масс-медиа и гражданское общество : монография / Под ред. А. М. Холода; А. Бартошек, А. Лобанова, С. Михальчик и др. — Кривой Рог : Международный исследовательский центр „Человек: язык, культура, познание”, 2008. — 227 с.
8. Моніторинг та інформаційне моделювання засобів масової інформації : колективна монографія / В. В. Різун, В. Ф. Іванов, Н. П. Шумарова та ін. ; за ред. В. В. Різун ; упоряд. Т. В. Скотникова. — К. : Видавн.-поліграф. центр „Київський університет”, 2007. — 272 с.
9. Москаленко А. З. Теорія журналістики / А. З. Москаленко. — К. : Експрес-об'ява, 2002. — 336 с.
10. Ольшанский Д. В. Психология масс / Д. В. Ольшанский. — СПб. : Питер, 2002. — 368 с.
11. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : [навч. посіб.] / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. — К. : Знання, 2006. — 664 с.: рис., табл. — (Серія „Вища освіта ХХІ століття”).
12. Різун В. В. Основи журналістики у відповідях та заувагах / В. В. Різун. — К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2004. — 80 с.
13. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра / [Шкляр В. І., Мукомела О. Г., Лось Й. Д., Паримський І. С.] — К., 1997. — 140 с.
14. Холод О. М. Імідж: мовлення політиків : монографія (Ч. 1) / О. М. Холод ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. — К. : [КНУ ім. Т.Шевченка], 2008. — 141 с.

15. Холод О. М. Імідж: мовлення політиків : монографія (Ч. 2) / О. М. Холод ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. — К. : [КНУ ім. Т.Шевченка], 2008. — 258с.
16. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа / упоряд. і наук. ред. М. Перун. — Львів : Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2004. — 440 с.
17. Чекмишев О. В. Основи професіональної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики : підручник-практикум / О. В. Чекмишев. — К. : Видавн.-поліграф. центр „Київський університет”, 2004. — 129 с.
18. Юраш А. В. Церква, політика, комунікація: термінологічні студії / А. В. Юраш // Вісник Львівського державного університету імені Івана Франка. Серія журналістика. — 2002. — Вип. 22. — С. 185–194.
19. «Рентген» з Віталієм Портніковим [Електронний ресурс] // Телекритика : [офіційний веб-сайт] / Марина Бердичевська, Віталій Портніков. — Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/rentgen/2010-01-27/50704> (30.09.10). — Назва з екрану.
20. Рентген з Діаною Дуцик [Електронний ресурс] // Телекритика : [офіційний веб-сайт] / Марина Бердичевська, Діана Дуцик. — Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/rentgen/2010-01-20/50537> (30.09.10). — Назва з екрану.
21. «Рентген» з Олександром Чекмишевим [Електронний ресурс] // Телекритика : [офіційний веб-сайт] / Марина Бердичевська, Олександр Чекмишев. — Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/rentgen/2010-05-20/53092> (30.09.10). — Назва з екрану.
22. «Рентген» з Сергієм Рахманіним [Електронний ресурс] // Телекритика : [офіційний веб-сайт] / Марина Бердичевська, Сергій Рахманін. — Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/rentgen/2010-02-10/51039> (30.09.10). — Назва з екрану.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Інклюзивний медіапростір: європейський досвід»

Разом: 120 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 36 год.,

самостійна робота – 56 год., МКР – 8 год., підсумковий контроль – залік

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	Змістовий модуль I								Змістовий модуль II								Змістовий модуль III								Змістовий модуль IV									
Назва модуля	Поняття інклюзії. Інклюзивний медіапростір. Особливості інформаційних потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.								Специфіка медіапотреб різних категорій громадян, які перебували (перебувають) в наскладних життєвих обставинах.								Інклюзивний медіапростір з погляду інформаційних потреб різних вікових категорій.								Європейський досвід формування інклюзивного медіапростору.									
Кількість балів за модуль	60								90								60								90									
Лекції	відвідування – 0 б.								відвідування – 0 б.								відвідування – 0 б.								відвідування – 0 б.									
Теми лекцій																																		
Теми семінарських занять																																		
Самостійна робота	5x2=10 б.								5x2=10 б.								5x2=10 б.								5x2=10 б.									
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.								Модульна контрольна робота 2 – 25 б.								Модульна контрольна робота 3 – 25 б.								Модульна контрольна робота 4 – 25 б.									
Підсумковий контроль	Залік Усього 300 бали, коефіцієнт 3,0																																	